

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsak torek, četrtek in soboto.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje za celo leto 14 K, za pol leta 7 K; za četrt leta 3-50 K, mesečno 1-20 K, za Nemčijo za pol leta 7-90, za četrt leta 4 K; za Ameriko za pol leta 9-50 K za četrt leta 4-80 K

Periodična številka 10 v.

Reklamacije so poštne prose. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisni se ne vračajo. Inserati: Enostopna peti-vrstica (širina 88 mm) za enkrat 20 vin. večkrat po dogovoru.

36. številka

V Ljubljani, v soboto, dne 26. marca 1910.

Leto XIII.

NASLOVA: Za dopise in rokopiše za list: Uredništvo „Rdečega Prapora“, Ljubljana. — Za denarne pošiljave naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo „Rdečega Prapora“, Ljubljana, Selenburgova ulica 6/II.

Vabilo na naročbo.

Sodruge in prijatelje vabimo na novo naročbo, dosedanje naročnike pa, katerim je potekla naročnina koncem meseca marca, da jo zopet obnové.

„Rdeči Prapor“

izhaja trikrat na teden ter velja

Za Avstro-Ogrske dežele:

za celo leto K 14.—
za pol leta „ 7.—
za četrt leta „ 3-50
na mesec „ 1-20

Za Nemčijo:

za pol leta K 7-90
za četrt leta „ 4.—

Za Ameriko:

za pol leta K 9-50
za četrt leta „ 4-80

Obenem prosimo cenjene naročnike, naj priporočajo naš list svojim sodrugom, prijateljem in znancom, naj ga zahtevajo po gostilnah in kavarnah, v katere zahajajo in naj nam pošljejo naslove takih znancev, ki bi ga naročili, če jim ga pošljemo na ogled.

Upravništvo „Rdečega Prapora“.

Sadovi narodnega šovinizma.

(Dopis iz Trsta.)

Pred mesecem so v Trstu slovesno otvorili novo, takozvano Fran Josipovo prosto luko pri Svetem Andreju. Pred tedni so tam že začeli delati. Dela je bilo seveda malo, komaj za 30 delavcev pri nakladanju in razkladanju parnikov. Še preden se je delo začelo, so ital. nacionalci pod firmo Pagninijeve «delavske zbornice» sklicali shode in zahtevali, da mora biti delo najprej in samo za tržaške italijanske delavce. Slovenski narodnjaki seveda niso držali križem sok. Tudi oni so privedli dva shoda, na katerih so energično zahtevali «delo in kruha slovenskim delavcem». Delo pri razkladanju in nakladanju parnikov je obdržalo vodstvo tržaških glavnih skladišč v svoji režiji. Vpisovanje pristanišnih delavcev za novo prosto luko se je vršilo tajno, nihče ni vedel kdaj. Najprej se jih je priglasilo 54. Nato je Pagninijeva delavska zbornica priglasila še svojih 80 pristavcev, ki so bili sprejeti. In sedaj je vodstvo glavnih skladišč zaključilo vpisovanje in reklo, da ne sprejme več nobenega delavca. Ampak N. D. O., ki je imela tudi nekaj svojih pristavcev na razpolago in je šele sedaj izvedela, da se delavci sprejmejo, je zahtevala, odnosno prosila, da se sprejme tudi od nje predlagani delavci, katerih je bilo 64. Vodstvo je reklo «ne» in N. D. O. se je podala k namestniku Hohenlohe, ki je posredoval ter dosegel, da so se sprejeli tudi poslednji delavci. Tako je bilo upisanih 198 delavcev, ki naj bi si bili razdelili delo, katerega je bilo komaj za 30 delavcev. Pagninijeva delavska zbornica se je uprla sprejemu omenjenih 64 slovenskih delavcev. Protestirala je na svojih shodih, pri namestniku princu Hohenlohe ter pri vodstvu glavnih skladišč. Zahtevala je odstranitev teh delavcev ter da se delo samo domačim ital. delavcem. N. D. O. je pa tudi na shodih in pri kompetentnih faktorjih zahtevala, da se sprejme

na delo samo domači tržaški delavci. Namestnik Hohenlohe in vodstvo glavnih skladišč sta se uprla enemu in drugemu predlogu. Nato so pristasi Pagninijeve delavske zbornice, ki so bili sprejeti na delo, proglasili stavko. Vodstvo glavnih skladišč je pa odgovorilo tako, da je edini parnik, ki bi se bil moral izkrcati v novi prosti luki, odvedlo v staro luko, odslovilo vse vpisane delavce ter naznanilo, da se bodo začeli delavci na novo sprejemati.

V teku tega časa je bilo več shodov tistih pristanišnih delavcev, ki so člani naših organizacij. Udeleževali so se jih naši pristanišni delavci, katerih je skoro polovica slovenskih, iz stare in nove proste luke. Protestiralo se je energično zoper ital. nacionalistično agitacijo proti slovenskim delavcem, obsojala stavka Pagninijevih pristavcev, ki je bila namenjena proti slovenskim delavcem v novi prosti luki, izjavilo, da se naši delavci tej stavki in moleni enaki ne bodo pridružili ter izražala željo, naj se v novo prosto luko sprejme najprej kvalificirani delavci, t. j. take, ki so že vajeni dela na obrežju in ki se z njim že od nekdaj preživljajo, seveda ne oziraje se na narodnost in na pristojnost delavcev.

To je bilo edino pravično stališče. In res je to mnenje prevladalo tudi pri vodstvu glavnih skladišč in na podlagi tega pravičnega načela so se imeli na novo sprejemati delavci. Naši delavci so bili s tem zadovoljni. Pagninijevci se pa s tem niso strinjali in so rekli, da se ne smejo sprejeti Slovenci, ki so čez hribe in doline priromali v Trst, kateremu je treba ohraniti italijansko lice. N. D. O. je po svoji navadi tudi zahtevala, da se ne smejo sprejeti italijanski podaniki, takoimenovani «regnikoli». Vodstvu glavnih skladišč in menda tudi princu Hohenlohu, ki je dosedaj Slovence branil in zagovarjal, se je ta obratna nacionalistična gonja pristudila in vodstvo glavnih skladišč je sklenilo, da se bodo sprejeli tedaj samo taki delavci, ki so v Trst pristojni ali v Trstu rojeni, ne oziraje se na sposobnost.

Na podlagi takega vpisovanja je bilo res od dela izobčenih okoli 10 ali 15 prej sprejetih italijanskih podanikov. Ali od N. D. O. je bilo sprejetih samo šest delavcev, ki so bili v Trstu pristojni. Vse druge od N. D. O. predloženi delavci so se odklonili. Žalostno je pa, da je prišlo ob kruh tudi lepo število pri nas organiziranih slovenskih pristanišnih delavcev, ki so se že letinleta preživljali s tem poslom, in ki so imeli samo napako, da niso bili v Trst pristojni.

Naše organizacije so na to sklenile resolucijo, v kateri protestirajo zoper tako postopanje, zoper obratno nacionalno gonjo ter zahtevajo, da se da najprej dela kvalificiranim delavcem, ne oziraje se ne na narodnost, ne na pristojnost.

Tako, na škodo pravičnosti, na škodo starih delavcev in na škodo slovenskih delavcev je končala ta žalostna afera ob začetku dela v novi tržaški prosti luki. Resnični delavci so brez posla, delajo pa ljudje, ki se jim še sanjalo ni, da bodo kdaj uslužbeni pri takem delu. In ako se našim organizacijam ne posreči prisiliti vodstva glavnih skladišč, bo zanaprej italijanskim podanikom, pa tudi slovenskim delavcem prepovedano delo v novi in tudi v stari prosti luki. In za to naj bo ves slovenski narod hvaležen N. D. O., ki dosedaj ni naredila nič drugega, kot da je škodovala slovenskemu narodu in slovenskim delavcem toliko, kolikor dosedaj še noben drug narodni in delavski nasprotnik.

«Edinost» seveda molči o tej žalostni aferi. Sama ve, da je ravnanje N. D. O. škodljivo in ravnotako obsojanja vredno kakor vedenje ital. nacionalcev. Molči in pusti N. D. O., da se po svojem glasilu sama pere in sama išče pota iz zagate. Molči, ker je morda prišla do našega prepričanja, da je neumno misliti, da bi bilo s številno močjo mogoče premagati ital. nacionalce, ki so številno 30 krat močnejši od slovenskih. Molči in s svojim molkom priznava, da je zadala N. D. O. slovenskemu delavstvu in slovenskemu narodu kruto rano, ki je ne bomo tako kmalu preboleli. Molči, ker je morda končno spoznala, da so voditelji N. D. O. pač sposobni za komedije, ne pa za vodstvo delavstva. Glasilce N. D. O. seveda pere svojo mater in pripoveduje, da so Pagninjanci vzeli delavce iz služb ter jih vsilili v novo prosto luko, da bi odžrli kruh slovenskemu delavcu. Mi temu radi verjamemo. Ampak tudi «Independent», glasilo ital. nacionalcev, je objavilo pismo in imena dveh delavcev, ki so vposleni v arzenalu. V tem pismu vabi N. D. O. omenjena delavca, naj odpovesta posel v arzenalu ter gresta na delo v novo prosto luko. «Edinost» rada zajema pri «Independentu». Ampak tega ni objavila in nihče ni tega dementiral. Torej N. D. O. ne sme Pagniniju prav nič očitati. Saj sta oba enaka in si lahko roko podata.

Za danes bodi dosti. Seveda za nas stvar še ni končana. Treba bo pač slovenskemu delavcu odpreti oči in pokazati, da je N. D. O. največja škodljivka njemu in vsemu slovenskemu narodu.

Razmerje med Avstrijo in Rusijo.

Nekoliko mesecev je bilo dnevno časopisje dannadan polno vprašanj: Kaj je in kaj bo z razmerjem med Rusijo in Avstrijo? Odgovori so se neprenehoma menjavali kakor vreme v aprilu. Zatrjevanju, da se pripravljaja najtesnejše prijateljstvo, je v najkrajšem času sledila vest, da so se vsa pogajanja razbila. In ko je prišel bolgarski kralj Ferdinand v Peterburg, se je položaj že tako poestril, da se je bilo bati krvavih posledic.

Sedaj se naznanja z ruske, avstrijske in nemške strani, da je pogajanje diplomacije srečno zaključeno. Zmisel zaključka je v kratkem ta: Avstrija verjame Rusiji, Rusija pa Avstriji, da imata obe na Balkanu miroljubne namene. O kakšni zvezi pač ni govora, tudi ne o urejevanju balkanskih razmer, kakor svoj čas v Münzstegu. To bi bilo seveda sedaj tudi precej brez pomena, ko je Turčija dobila ustavo in tako vzela zunanjim državam pravico, mešati se v njene domače zadeve.

Če se vpošteva, da prihaja vest o ponehanju sovraštva med Avstrijo in Rusijo prav v času, ko potujeta bogarski in srbski kralj iz Peterburga v Carigrad, se sme verjeti, da je vojna nevarnost na Balkanu vsaj za bližnjo dobo res minila.

Angleška gosposka zbornica.

Asquithova vlada je očitno v zadregi. Pred razpustom zadnjega parlamenta in potema v volilni borbi je nastopala proti gosposki zbornici tako energično, da ni bilo o njenih namenih soditi drugače, kakor da bo z vso močjo vodila boj za odpravo gosposke zbornice. Toda pri volitvah ji sreča ni bila mila. Znano je, da so liberalci dosegli komaj večino. In v liberalni stranki niso vsi člani zanesljivi. Stranka sploh ni popolnoma enotna. Levo krilo je v vprašanju svobodne trgovine in v

stališču proti gosposki zbornici zelo radikalna. Toda na drugem krilu so omahljivci, kakršnih se dobi povsod. V odločilnih trenutkih pridigujejo zmernost in vsak hip so pripravljeni, obračati plašč po vetru.

Če bi bila liberalna večina imponantna, bi izginil vpliv takih polzarjev in njihove posebnosti ne bi bile nevarne. Danes pa ne sme Asquith izgubiti ne enega glasu, če noče, da pride v nevarnost obstanek liberalne vlade. Tej neodločnosti se pridružuje še konservativno stališče kralja Edvarda. Ni se torej preveč čuditi, da je politika vlade proti gosposki zbornici precej polovičarska. Za avstrijske nazore je seveda še vedno radikalna. Če bi pri nas minister tako nastopil proti gosposki zbornici kakor Asquith, bi ga imenovali maravnost revolucionarja.

Po velikonočnih praznikih namerava Asquith vložiti v zbornici poslancev sledeče resolucije:

1. Priporoča se izjaviti, da gosposka zbornica ni sposobna, odklanjati proračun ali mu obešati kakšne dodatke. Ta omejitev pravic gosposke zbornice pa ne sme služiti za pretvezo, da bi se zmanjšale ali omejile tudi pravice in privilegije poslanske zbornice.

2. Priporoča se, tako omejiti pravice gosposke zbornice glede na druge predloge, da postane vsaka predloga tudi brez soglasanja gosposke zbornice zakon, če se v treh zaporednih zasedanjih sprejme v zbornici poslancev in če se vpošlje gosposki zbornici vsaj mesec dni pred koncem zasedanja, predpostavlja, da je dobila kraljevske sankcije in da je od dne tretjega sprejetja v zbornici poslancev pretekla doba dveh let.

3. Priporoča se, omejiti dobo enega parlamenta na pet let.

Gosposka zbornica je sprejela dve resoluciji lorda Roseberyja, v katerih se pravi, da mečma in za delo sposobna vlada ni le sestavni del ustave, ampak tudi potreba za blaginjo države in za parlamentarno ravnovesje; to se najbolje doseže z reformo in preustanitvijo gosposke zbornice.

Vlada je izjavila, da ne bo nasprotovala resolucijama, da pa ne pritrdi nobenemu načrtu, ki bi povečal moč gosposke zbornice nad poslansko.

Bečari v parlamentu.

Večjega uspeha si ni mogel Khuen-Hedervary želeli, nego ga je dosegel v pondeljek v parlamentu madžarskih oligarhov. On in njegov poljedelski minister Serenyi sta ranjena. Kot mučenik stopa ministrski predsednik v velilno borbo; vse zgražanje radi divjaskga vedenja odstavljenih koalicijskih se izpremenja v simpatijo za njihovo žrtv. Justhovci, ki so v svoji obnemogli jezi hoteli uničiti svojega nasprotnika, so mu s svojim bečarstvom prikrbeli nekaj, česar ne bi bil stari lisjak nikdar dosegel: Popularnost! V volilni borbi se bo več govorilo o Khuenovih ranah, nego o njegovem programu in kdor ne bo mogel drugače opravičiti svojega glasovanja za vladnega kandidata, se bo skliceval na — moralo.

Zares, tistih osem ali dvanajst dni, kar bo Khuen Hedervary moral nositi obliže na obrazu, je majhna cena za politični dobiček, ki so mu ga prinesle rane, sprejete od bečarskih pobalnikov. Kdo naj govori o breznačajnosti njegove politike, ko je krvavel za svoj poklic? Kdo naj mu očita brutalnost, ko je sam žrtv brutalne sile? Njegove rane se bodo izvrstno obrestovale.

Kje so divjaki imeli svojo pamet, ko so sklenili razbojniški napad, kateremu ni primera v parlamentarni zgodovini? Zakaj vse kaže, da so ga sklenili. Če bi bila knjiga ali če bi bil tintnik letel ministrskemu predsedniku na glavo le vled momentanega izbruha strasti, se ne bi bila mogla banditska bitka odigrati tako smotreno, kakor se je. A ko so sklepali napad, so morali junaki biti že močne vzbjeni, kajti pri zdravi pameti bi se bili morali spomniti, da pomagajo tako le svojemu nasprotniku. Drugače bi bilo le tedaj, če bi bili imeli naravnost namen, ubiti ga; to pa vendar še o takih bečarih ni raogoče misliti. Kako se jim je torej mogla poroditi taka razbojniška misel?

A če so politični apasi s svojo podivjanostjo dali Khuenu orožja v roke, so ga dali še nekemu; namreč socialni demokraciji.

V nedeljo je na fevdalnem shodu v Budimpešti gref Tisza rohnel proti splošni velilni pravici. Cele golide gnojnice je izlil po demokraciji in splošno volilno pravico je navajal za vzrok, da so

zapadni parlamenti podivjani, da je v njih vsa dostojnost izpodkopana. V nedeljo in v pondeljek je fevdalni madžarski parlament, ki ima najreakcionarnejšo volilno pravico, pokazal sliko podivjanosti, nedostojnosti, skrajnega barabstva, kakršne ne pozna noben zapadni parlament. Kakšni argumenti ostanejo osebnemu grefu še proti splošni in enaki volilni pravici?

Boj za prostore ob jaslih se bo zdaj razvil v madžarskih meščanskih strankah. Tudi Khuenovci ne bodo boljši od Justhovcev in Košutovcev. Ampak v tem boju bo socialna demokracija našla prostor, ki ga še pred tremi dnevi ne bi bila imela. In dobila je zaveznike, ki bo toliko vredni kakor njema lastna delavnost in bojevitost. V boju za splošno in enako volilno pravico ji bo pomagala tolovajska podivjanost privilegirane parlamenta.

Demisija italijanske vlade.

Italijanski ministrski predsednik Sonnino je v pondeljek v zbornici naznanil, da je vlada z ozirom na parlamentarni položaj vložila demisijo.

Izjava kabinetnega šefa je bila precej nepričakovana. Da stališče vlade v parlamentu ni bilo trdno, je bilo seveda takorekoč od začetka znano; vendar ni bilo videti pravega akutnega vzroka za demisijo. Sonnino pa je spoznal situacijo in se je hotel izogniti porazu. Na dnevnem redu je bil načrt vlade o ladjeplovbi. Mornariški minister Bettolo je predlego zagovarjal na sejah v soboto in nedeljo ter je imel s svojimi govori mnogo uspeha in odobravanja. Kazalo je celo, da je zakon večini poslancev všeč. Toda Sonnino ni zaupal tem simpatijam. Zazdelo se mu je — in menda po pravici — da bodo nasprotniki počabili priliko za odločen naskok na vlado. Zanesljive večine ni imel in preden bi bilo glasovanje to pokazalo, je rajši sam odstopil.

Opoziciji to ni bilo prav všeč, ker jo je pripravil ob vidno zmago. Po izjavi ministrskega predsednika se je oglasil Barzilai, ki je naglašal, da je ministrstvo prevzelo vlado brez soglasanja zbornice in da na enak način tudi odstopa; tako ravnanje gotovo ni v prid parlamentarnim institucijam. Na skrajni levici je sledilo tem besedam burno odobravanje, pri ostalih strankah so naletele na enako hrupen protest.

Zbornica se je odgodila na nedoločen čas. Kralj si je pridržal odločitev.

Giolittijevi pristasi mislijo, da se Giolitti vrne in zopet prevzame vodstvo. On je izkušal, odvrniti krizo in je brzojavil svojim zaupnikom, naj store, kar morejo, da bo sprejeta paroplovna predloga. Njegovi poizkusi so se razbili ob nepotrpežljivosti stranke.

Politični odsevi.

* **Češki deželni odbor** je sklenil, pobirati deželno naklado kakor doslej tudi v dobi od 1. aprila do 30. junija in prositi vlado z ozirom na klaverno stanje deželnih financ, naj priporoči ta sklep za ces. sankcijo.

* **V hrvaškem saboru** se je nadaljevala debata o banovi izjavi. Sodrugi Korac je kritiziral program vlade in nameravalo volilno reformo ter je zahteval splošno in enako volilno pravico. Poslanec Supilo se je bavil z železničarsko pragmatiko. Ban dr. Tomašić je dejal, da se postavi v tem vprašanju na stališče saborske večine in da s tem nazorom zmaga ali pa pade.

* **Obtožbo bivšega bana Rauoha** je predlagal v hrvaškem proračunskem odseku poslanec Supilo radi razsipavanja deželnega denarja. Ban Tomašić ni ugovarjal temu predlogu, ni pa res, da bi bil dejal, da se strinja z njim. Tako je namreč poročal neki ljubljanski list.

* **Bolgarski kralj Ferdinand** je pondeljek prisel v Carigrad. Na kolodvoru ga je sprejel sultan z velikim spremstvom.

* **Srbski kralj Peter** se je v torek popoldne pripeljal v Carskoje selo, kjer ga je sprejel car Aleksander. Zvečer so imeli slovesno pojedino.

* **Za predsednika ruske dume** namesto Homjakova, ki je odstopil, je izvoljen z 221 glasovi Gučkov, član stranke «oktobristov».

* **Na Danskem** so zopet odkrili velike sleparije. Minister za notranje zadeve dr. Munk je ukazal revizijo vseh državnih blagajn. Pregledalo se je 170 blagajn in v 140 so se odkrile velike defraudacije.

* **Angleški zbornici** namerava ministrski predsednik Asquith takoj po velikonočnih praznikih predložiti zakonski načrt, ki jemlje gosposki zbornici pravico, odklanjati proračun, če ga sprejme zbornica poslancev. Parlamentarna doba se ima določiti na pet let. (Glej članek.)

* **Severoameriška zbornica** je imela koncem zadnjega tedna sejo, ki je trajala dne 17. t. m.

ves dan, vso noč in še dne 18. do 2. popoldne. Vzrok je bil neki konflikt med predsednikom in veliko manjšino, ki je predlagala volitev komisije za refermo opravnika, v kateri ne bi smel biti predsednik. Ob 2. popoldne je 161 poslancev glasovalo proti 151, da se seja prekine do 4. popoldne. Ob 4. se je seja odgodila na drugi dan. Manjšina je torej že prav mečna.

* **V ruski dumi** je zadnji čas zopet živahno. Zagovorniki absolutizma z zloglasnim Puriškevičem na čelu postajajo predrzni. V razpravi o učnem proračunu je Puriškevič brezobrazno napadel visoke sole, češ, da se goji na njih sama nemoralnost. Na levici je to povzročilo silen nemir. Socialni demokratje so izrekli, da ne bodo dali Puriškeviču govoriti; tudi kadetje so hrupno protestirali. Predsednik je več poslancev izključil. Delavski poslanec Bulat je izjavil, da se strinja z besedami izključenih. Tudi njega so izključili za 15 sej. Ko je hotel Puriškevič zopet govoriti, so socialni demokratje po vrsti izjavljali, da ne bo govoril; predsednik jih je po vrsti izključeval. Vođa kadetov Miljidakov je protestiral, češ, da spravlja predsedništvo dumo v nemogoč in nedostojen položaj. Na to je bil tudi on izključen. Hrup je tako narastel, da se je morala seja prekiniti. Ko se je zopet otvorila, je Puriškevič ob silnem hrupu čital svojo govoranco.

Vabilo

h

konferenci

sodrugev okraja radovljiskega in kranjskogorskega, ki se vrši na velikonočni pondeljek. Začetek konference ob 9. uri dopoldne. Lokal: gostilna «pri Jelenu» na Savi.

Dnevni red:

1. Poročilo o položaju.
2. Organizacija in taktika.
3. Tisk.
4. Razno.

Popoldne ob 3. uri v veliki dvorani gostilni «pri Jelenu».

javni ljudski shod

na katerem govori sodr. A. Kristan iz Ljubljane.

H konferenci imajo pristop vsi sodrugi iz vseh krajev radovljiskega in kranjskogorskega okraja. Kdor se hoče konference udeležiti, naj se javi na adresu: Ivan Stare, predsednik kovinarske organizacije, Jesenice-Fuzine. Sklicatelj.

Shodi.

Jesenice. Na velikonočni pondeljek dopoldne prirede tukajšnje socialistične organizacije politično konferenco. Namen konference je učvrščenje politične organizacije, ker stojimo pred občinskimi volitvami. Vabimo zato sodruge, posebno železničarje, naj se zanesljivo udeležijo konference dopoldne ob 9. uri «Jelenu» na Savi. Dnevni red: Volitev novega političnega odbora; časopisje; lokalna politika. Popoldne ob 3. pa se vrši javen ljudski shod z dnevnim redom: Državni zbor in delavstvo. Poroča sodrug Anton Kristan iz Ljubljane. Sodrugi, agitirajte za obilno udeležbo! Ko smo imeli zadnji javni ljudski shod dne 6. marca, so nam katoliški junaki potrgali vse lepake, tako da na dan shoda ni bil niti eden cel. Kakor smo poizvedeli, so to junško delo izvršili tukajšnji člani katoliškega društva. Grda zavist vprido našega napredka jim ne da miru, ter jim razjeda katoliško notranjost. Ti katoliški junaki ki se bahajo po Gostinčarjevem listu, da so na Jesenicah najmočnejša stranka, si pa že več let, namreč od takrat, ko je moral Šušteršič s Štefotom skrivaj teči iz Jesenic, ne upajo prirediti javnega ljudskega shoda, ker jih je vsak dan manj. Jeseniški duhovščini kot voditeljici katoliškega društva, pa svetujemo, naj v kat. domu enkrat svojim backom predava, kaj je zasebna in kaj je javna last, da je greh, delati drugim škodo, posebno pa, kaj čaka tiste, ki pohujsujejo nedolžno mladino.

Pulj. V nedeljo, 20. t. m. je bil v «Delavskem domu» shod jugoslovanskih delavcev z dnevnim redom: Narodno vprašanje in socialna demokracija. Po referatu sodruga dvja. Tuma je shod sprejel sledečo resolucijo:

I. Puljski delavci, zbrani na javnem shodu dne 20. marca 1910, odločno manifestirajo, da so politični, ekomični in socialni cilji delavstva vseh dežel in nareda brez razlike konfesije eni in isti; boj proti internacionalnemu kapitalizmu vseh dežel in narodov brez razlike konfesije mora družiti in najtesneje vezati delavstvo v eno samo solidarno, enako bojno organizacijo v dosego polne politične, socialne in ekonomične svobode, priznavajo istodobno kakor hoče delavstvo potom solidarnosti doseči najboljše pogoje za življenjski obstanek in za obraz življenja posameznika, vsaki narodni skupini neomejeno pravico do popolnega kulturnega razvoja ter smatrajo tak razvoj kot predpogojo in prvo neobhodno stopnjo kulturnega stika narodov med seboj po skupni poti do končnega kulturnega edinstva vsega človeštva, ki mora biti zadnji cilj vsakega, res po napredku stremčega človeka.

Imate li bolečine?

Revmatične, protinske, glavobol, zobobol? Ali ste jih dobili vsled prepiha, ali prehlada? Poskusite vendar bolj hladni, zdravilni, krepilni Fellerjev fluid z znamko «Elsafluid». Ta je res dober! To ni samo reklama! Tucat za poskušnjo 5 kron franko. Izdelovalec le lekarnar Feller v Stubi, Elsin trg št. 252 (Hrvaško).

II. Oziraje se na posebne puljske razmere, kjer se kaže po eni strani moč internacionalnega kapitalizma, militarizma in imperialističnega nacionalizma v vsej svoji odurni obliki in v vsem brezobzirnem izkoriščanju delavcev, katerikoli si bodi narodov, po drugi strani pa konkurenca za življenjski obstanek delavcev italijanske, hrvatske, slovenske, češke, nemške in drugih narodnosti; uvideva edino rešilno pot za izboljšanje razmer delavstva vseh narodnosti v Pulji v solidarni internacionalni organizaciji delavcev, obsoja zato izrabljanje delavstva po šovinističnih italijanskih, slovanskih in nemških meščanskih strankah, ki iščejo v cepljenju delavstva rase politično, socialno in ekonomično nadvlado nad delavstvom pod motnimi frazami vere in narodnosti in rusijo delavsko slogo s posebnimi krščansko-socialnimi in narodno-delavskimi organizacijami.

Več poročamo o tem shodu v prihodnji številki.

Domače vesti.

— Za spomenik kardinalu Missiji hočejo nabirati klerikalci. V svojem oklicu objavljajo ta načrt: «Kapelica sv. Mihaela v staroslavni baziliki na Sv. gori naj bi se lepo poslikala, novega oltarja in novega okna je itak treba; nad zgledom njegovega groba ob steni se bo dvigal mramornati križ s priprostim napisom, katerega je pokojnik sam določil: v steno nasproti oknu se ima napraviti relief, ki predstavlja rajnega kardinala, klečečega pred sv. križem, odetega v kardinalsko opravo, obdajajo ga znamenja visokega dostojanstva; nov, lepši tlak ter primerno okrasena vrata iz kovanega železa naj izpopolnijo celoto. Kdor je kdaj videl grobnice velikih mož drugod, bo rad priznal, da bi bila tako prenovljena kapelica še vedno le skromna, a vsaj dostojna. Samoobsebi je umevno, da je treba tudi v njegovo rojstno hišo na Moti pri Ljutomeru na Štajerskem vzdati primerno spominsko ploščo, ki naj sporoča še poznim rodovom, kako velik mož da se je rodil pod to priprosto kmečko streho. Stroški za olepšavo kapelice sv. Mihaela kot grobnica rajnega kardinala Missie so proračunani na 10.000 K.» — Klerikalci imajo gotovo pravico, slaviti svojega moža; nobena zdrava pamet ne bo upovajala, če mu postavijo tudi najdragocenejši spomenik. Toda javno nabiranje v ta namen, je vendar precej predrzno. Če ne gre za več kakor 10.000 kron, je naravnost umazano, ako jih ne da cerkev sama. Saj se sploh Missiji lahko postavi spomenik, nikakor pa ne naroden; za cerkev je bil pokojni kardinal lahko velik mož, za slovenski narod pa nikakor ne. Nektaktno bi bilo, kakorkoli motiti slavnost klerikalcev, ampak več kakor neaktaktno je, vlačiti v tak enostranski namen ljudstyu vinarje iz zepa.

— Delavska tiskovna družba v Ljubljani naznanja, da se bo vršil njeni redni letni občni zbor dne 3. aprila popoldne v družbinih prostorih v Ljubljani, Šelenburgova ul. 6/II. Začetek ob 2. uri popoldne. Dnevni red bo: 1. Poročilo načelstva; 2. Poročilo računov; 3. Revizijsko poročilo; 4. Poročilo nadzorstva; 5. Volitev načelstva; 6. Volitev nadzorstva; 7. Sklepi o daljšem delovanju zadruga z ozirom na sklepe VII. rednega strankarskega zbora jugoslovanske socialno-demokratske stranke; 8. Predlogi in nasveti. — Oni predlogi ki pridejo načelstvu do 1. aprila v roke, se lahko še na občnem zboru razpravljajo. — Pravico udeležbe imajo člani po § 27 družbinih pravil. Načelstvo.

— Seja načelstva Del. tisk. družbe v Ljubljani bo v torek dne 29. marca zvečer. Začetek ob pol 7. uri v družbinih prostorih.

— Dr. Marani odložil mandat. Z Dubaja poročajo, da je poslanec mesta Gorice dr. Marani odložil državnozborni mandat, baje iz zdravstvenih ozirov.

— Olikan komisar. Pišejo nam iz Idrije: 23. marca pop. smo se peljali s pošto iz Logatca v Idrijo, natlačeni kot slaniki. V Godoviču smo izstopili iz voza ter si šli svoje premečkane ude zrahljat. Komisar finančne straže Aman iz Postojne pa je skočil v prazno pošto ter tebični meninici; široko sedel na že od Logatca do Godoviča zasedeno mesto. Potniki so začudeno gledali početje gospoda. Eden ga opozori: «V vozu so vsa mesta zasedena.» Komisar: «Meni nič mar.» Nato seveda zmaje opozoritelj z glavo: «Žalostno, zelo žalostno za takega gospoda, da mu ni nič mar, če zasede že okupirano mesto!» To seve ni nič pomagalo. Komisar je oblastno sedel, in prejšnji posestnik tega sedeža je moral h kočjažu na kozla. V Idriji pa je nato imel komisar Aman še to predrznost, da je terjal od opozoritelja — nacionalne, češ, da ga bo tožil, ker «ga je službeno potujočega razžalil.» Opozarjamo predpostavljene tega gospoda, da ga pouče, kako se ima vesti na «službenih potovanjih», da more imeti vsaj toliko olike, da ve, da že zavzetih mest v pošti ne sme zasedati, če mu ne da dotičnik dovoljenja; ki je doslej v pošti sedel. — Sploh pa se bo treba tega moža ogledati natančneje. Znana je prigodba, ko je dirjal z motorjem tako, da so se na cerkniški cesti konji splašili ter povzročili smrt voznikovo.

Zadnje vesti.

Revolta radi draginje.

Brno, 25. marca. V Nemški Libavi blizu Moravskega Šenberka, kjer je več predlinic, se je mleko podražilo. Tkalce, ki so vsled draginje itak že obupani, je to silno razkačilo, pa so se zbrali in podraževalcem pobili okna in demolerali stanovanja. Poklicali so žandarje, ki pa niso nič opravili proti razjarjeni množici. Zlasti žene so naravnost nastavlale prsi bajonetom. Dogodki so trajali dva dni. Socialno-demokratski zaupniki so posredovali pri županu, na to so se včeraj vršila pogajanja in mlekarji so opusili podraženje.

Preiskava v Budimpešti. Budimpešta, 25. marca. Policija nadaljuje zasliševanje prič ki večinoma potrjujejo, kar smo že javili. Verjetnost, da so bili napadi pripravljeni, se utrjuje. Včeraj popoldne je bil zaslišan Polonyi. On pravi, da je hotel Khuenu, ko je videl, da je napaden, priskočiti na pomoč ter da ga je objel, hoteč ga odvesti iz dvorane. Khuen in Serenyi bosta dne 29. t. m. zdravniško preiskana, da se konstatira, če so se rane v 8 dneh zacelile, t. j. če se imajo poškodbe smatrati za lahke ali za težke.

Ogrske volitve. Budimpešta, 25. marca. Volitve v državni zbor bodo koncem maja, tako da se državni zbor lahko skliče v drugi polovici junija, dne 20. ali pa 22.

Italijanska kriza. Rim, 25. marca. Kralj je ponudil sestavo kabineta zborničnemu predsedniku Marcori, ki je pa odklonil.

Vulkansko buhanje. Catania, 25. marca. Etna meče iz štirih žrelavo, ki teče, 400 metr. v širino in 4 metre debelo navzdol. Napravila je na nasadih že mnogo škode in zalila več koč. Zliva se že do kraja Solio, 7 klm. od Belpassa in 6 km. od Nicolosi.

Železn. stavka v Ameriki. Chicago, 25. marca. Med strojnim osebjem in ravnatelji zapadnih železnic se je dosegel sporazum o vseh zahtevah, izvemšji plačo. Za to točko je izvoljen poseben spravi odbor.

Češki klerikalci. Praga, 25. marca. Izvrš. odbor češke klerikalne stranke bo na zboru dne 27. t. m. predložil prekrsitev v češko kršč.-socialno stranko.

Srbski kongres. Budimpešta, 26. marca. Srbski cerkveni kongres je sklican na 29. maja v Karlovcu.

Grške homatije. Atene, 26. marca. Kralj se brani, v pondeljek prečitati poziv narodne skupščine, če ne obljubi vojaška liga prej pismo, da se razide.

Iz ruske dume. Peterburg, 25. marca. Novi predsednik Gučkov je v nastopnem govoru naglašal potrebo konstitucionalnih uredob.

Društvene vesti.

§ Splošna delavska zveza «Vzajemnost» je imela v nedeljo, dne 20. t. m. popoldne svoj občni zbor v salonu hotela «Ilirija». Otvoril ga je načelnik »odrug Kocmur. Iz tajniškega poročila, ki ga je podal sodrug Dražil, pesnamemo: «Vzajemnost» obstoja šele sedem mesecev in to prvo dobo bi lahko označili nekako za prehodno. Odbor je reševal društvene zadeve na osmih sejah. Priredilo se je v «Mestnem Domu» šest predavanj razne znanstvene vsebine. Udeležba je bila v začetku dobra, ko so se približali božični prazniki in za njimi predpus, je pa pojemala. Društvena plesna šola se je v vsakem oziru dobro obnesla, dasi je bilo mnogo težav zdaj radi lokala, zdaj radi godbe. Ustanovil se je dramatični odsek, ki prav lepo napreduje; pred kratkim so gojenke in gojencl nastopili na Glincah z deklamacijami in dvema igrama. Uspeh je bil jako ugoden. Odseki so se doslej ustanovili trije in sicer trnovsko-krakovski, šentjakovski in visko-glinški. Priredil se je en zabaven večer, Silvestrov večer in dvoje plesnih veselic, vse z dobrim uspehom. — V moralnem oziru so se vse prireditve izvrstno obnesle. Društvo pridobiva vedno več simpatij. V začetku je bilo delo zelo težavno; treba je bilo premagati, mnogo zaprek. Nabava učnih sredstev, ureditev čitalnice i. t. d. je povzročevalo dosti finančnih težav. Če je bilo ob rojstvu tuintam nekoliko nezaupljivosti, se lahko konstatira, da je popolnoma izginila. Doslej ima društvo 282 članov. Z ozirom na kratko dobo bi to ne bilo malo; ampak če se to primerja s številom organiziranih delavcev v Ljubljani in okolici ter z velikimi nalogami društva, moramo reči, da je to jako malo in treba bo napeti vse moči, da se število prav izdatno poveča. V ta namen se je že priredilo več shodov po raznih krajih in to se bo moralo nadaljevati, dokler ne bo društvo doseglo tiste moči, da bo lahko brez gmatnih skrbi izpolnjevalo svoje velike izobraževalne naloge v korist delavstvu. Tajnik izreka zahvalo društvu vsem predavateljem in uredništvu «Rdečega Prapora» za objavljane njegovih vesti in za moralno podporo. — Blagajniško poročilo je podal sodrug Lehpamer. Društvo je imelo prejemkov 896 40 K, izdatkov pa 500 45 K. Poročilo obsega dobo od 15. avgusta 1909 do 2. marca 1910. Tega dne je bilo torej 495 K 95 vin. pre-

ostanka. — Sodrugi Vehovec poroča, da je šel sodr. Sajovicem pregledoval vse blagajniško poslovanje in so se našle knjige, računi in blagajna v popolnem redu; zato predlaga absolutorij blagajniku in odboru. — Sodrugi Kocmur dopolni tajnikovo poročilo. Referira o novih odsekih, ki se snujejo in se deloma pripravljajna dela dospela že do aktiviranja. Društvo je imelo tudi socialni tečaj, ki je ta čas prekinjen radi časovnih težav, a se bo nadaljeval. Tečaj za knjigovodstvo kaže lepe uspehe; vodi ga sodr. Anton Kristan. Risarski tečaj se je opustil, ker so ta pouk vpeljale najbolj prizadete strokovne organizacije. Dramatična šola se redno vodi in kaže, da se bodo nekateri sodrugi izobrazili za porabne govornike. Čitalnica je že dlje časa odprta; knjižnica se še ni odprla, ker niso dela za ureditev končana in je doslej tudi nedostajalo moči. Predlagani absolutorij se soglasno podeli. — Sodrugi Vičič obžaluje, da se ni ustanovil telovadni odsek, ki ga želi mnogo delavcev. Želi, da bi se ustanovil poleti risarski tečaj za zidarje, katerih pozimi ni v mestu. — Prof. Franke pojasnjuje težave dobrega risarskega tečaja. Če bo «Vzajemnost» mogla premagati nekatere zapreke, med katerimi je draginja materiala, potreba primernih prostorov in učnih moči, bi se moral ta pouk urediti po dnevi. — Sodrugi E. Kristan naglašajo potrebo sistematičnega boja proti alkoholizmu. Nalogo naj bi prevzela «Vzajemnost». Sodrugi A. Kristan se strinja. — Sodrugi Kocmur odgovarja, da se telovadni odsek le zato ni ustanovil, ker ni bilo moči dobiti primernih prostorov. Občina je prošnjo odklonila; kot nekako kompenzacija smo dobili dvorano «Mestnega Doma» za predavanja. — V odbor so bili izvoljeni sledeči sodrugi: Dražil, Verhovec, Lehpamer, Strmšek, Bartl, Michler, Kocmur, Zagodič in Berdajs. Ko so se rešile še nekatere raznoterosti, je sodrugi Kocmur zaključil občni zbor. — Naj bi se naši delavci oklenili «Vzajemnosti», ki je že v kratki dobi dokazala potrebo in veliko korist svojega obstanka.

Umetnost in književnost.

— **Katoliško svetovno naziranje in svobodna znanost.** Napisal prof. Wahrmund. Cena 70 vin. — V zadnji št. «Rd. Praporja» so čitali čitatelji izveček predavanja prof. L. Wahrunda o premoženju mrtve roke, ki je gotovo vse zelo zanimalo. Prav zato opozarjamo danes na znamenito delo Wahrundovo «Katoliško svetovno naziranje in svobodna znanost», ki bo brez dvombe slednjega zanimalo! Nabavite si jo!

Za naš tisk! Sodrugi, porabite velikonočne praznike v ta namen, da pridobite «Rdečemu Praporju» kolikor mogoče obilo naročnikov in čitateljev!

Raznoterosti.

† **Humorističen slepar.** V Rimu je pred kratkim prišel v igralno dvorano v hotelu «Excelsior» velik, elegantno oblečen mož v spremstvu štirih oseb in zaklical: «Jaz sem policijski komisar! Niheč se naj ne gane! Vsak imenuj svoje ime in rojstni kraj!» Po teh besedah je pobral po vseh mizah denar v znesku 50.000 lir in zaklical: «Pravzaprav bi vas moral vse zapreti, pa ker ste iz boljših redbin in upam, da se ne odtegnete policiji, kadar vas pozove, vas pustim!» Ko so se igralci zavedli

Dober tek je dobra stvar,

Zanemarjaj je nikar!

Dober tek imaš vsak dan,

Ako vžlvaš

Najboljši želodčni likér!

Sladki in grenki.

Ljudska kakovost liter K 2-40.

Kabinetna kakovost " " 4-80.

Naslov za naročila: «FLORIAN», Ljubljana.

Postavno varovano.

od strahu, so spoznali, da so bili prav premeteno — orožani.

† **Katastrofa v Walesu na Angloškem.** Blizu Clydach-Vale je bil rudnik, v katerem se pa že ni delalo dolgo časa. Sedaj se hoteli zopet delati, nabralo se je pa v rovih vse polno vode, katero so odstranili na ta način, da so zvrtili v hrib luknjo, iz katere se je pa usula taka množica vode, da je vse poplavila. Dva otroka in žena z otrokom so se že utopili. Valovi so pa tudi učinili plinovit, tako da so ulice razsvetljene le z navadnimi svetilkami. Voda se vedno dere iz rudnika.

† **Zgorela je opora v Crewa na Angloškem** po končani predstavi. Človeških žrtev ni bilo.

† **Nesreča z avtomobilom.** Pri Hölriegelskreuthu na Bavarskem je zadel avtomobil ob drevo in se polomil. Argentinski poslanik Geiger je ostal na mestu mrtev, njegova soproga, paragvajski poslanik Corte in sofer so pa težko ranjeni.

† **2000 let stare okostje človeka** so našli v Saracyu v Dordogni na Francoskem. Pri njem je ležala mala palčica in nožek. Saracy je znan zati tam najdenih predpotopnih starin.

† **Sekta «mariahritov»** na Ruskem Poljskem se silno širi in ima danes že nad 200.000 pristavev, ki so odpadli od katoličanstva.

Ceno posteljno perje in puh!

1 kilogram sivoga, oskubljenega K 2—, polbelega K 2:80, belega K 4—, prima puhastega K 6—, izredno finega skubljenega K 8—, sivoga puha K 6—, belega K 10—, izredno fini prsni puh K 12—, od 5 kg nabrj franko.

Gotove postelje

iz gosto tkanega, rdečega, modrega, rmenega ali belega inleta (blaga nanking), 1 pernica 180 cm dolga in 116 cm široka ter 2 blazini, 80 cm dolgi in 58 cm široki, dovolj napoljene z novim, očiščenim puhastim, trpežnim, sivim perjem 16 K, s polpuhom K 20—, s puhom K 24—. Pernica sama 12 K, K 14—, K 16—, blazinice K 3—, K 3:50, K 4—. Pernice 180 cm dolge in 140 cm široke, K 15, 18, 20. Blazinice, 90 cm dolge in 70 cm široke ali 80 cm dolge in 80 cm široke, K 4:50, 5—, 5:50. Spodnje pernice iz gradla, 180 cm dolge in 116 cm široke, K 13—, 15—, pošlje po povzetju, zavoj zastonj od K 10— naprej franko 52—13

Maks Berger, Deschenitz št. 678, Böhmerwald.

Genik o matracah, odejah, prevlečkih in vse drugemu blagu za postelje zastonj in franko. Če ne dopade, se zamenj ali denar nazaj.

Drože! Kvas!
Svoji k svojim!

Priporočam se slovenskemu občinstvu, pekovskim mojstrom in trgovcem, naj kupujejo in naročajo edino

CIRIL-METODOVE DROŽE

najboljše kakovosti in po niski ceni. Noheden gg. pekovi in trgovci naj bi ne ostal odslej brez tega blaga, ki se prodaja naši prepotrebni šolski družbi v korist.

Naročajte vsi žitne drože edinole od domačega narodnega izdelovalca

Mařsa Zalořerja v Ljubljani
v lastni hiši, Kladezna ulica št. 17. Rečna ulica št. 5.

Častiti gospod

Gabrijel Piccoli

lekarnar

v Ljubljani.

52—34

Vašo tinkturo za želodec sem že vso z velikim uspehom porabil, katero iz srca priporočam v veliko korist vsaki družini ter se Vam iskreno zahvaljujem in prosim, blagovolite mi poslati še 24 stekleničic Vaše tinkture za želodec.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Sterle

posestnik in premirani medvedji lovec v Koritnicah, pošta Knežak pri št. Petru na Krasu.

H. Suttner
Ljubljana Mesni trg
nasproti rotovža.

Priporočam svojo bogato zalogo pravih švicarskih ur, zlatine in srebrnine najfinjšega izdelka po najnižjih cenah. Blago le prve vrste. Cenik na zahtevo zastonj in poštine prosto. Obrnite se zanesljivo na domačo tvrdo, kjer bodete najbolje postreženi. 75

SODBA

izkušene gospodinje:

Kathreiner Kneippova sladna kava je vsakdanja pijača, katera povečuje delavno moč mojega moža in mu ohranja dobro voljo. Otroci uspevajo dobro in v gospodinjstvu si precej prihranim. Vrhtega nam ta kava vsakdan čudovito tekne.

Ali si že kupil ravnokar izišlo, zelo potrebno brošurico:

Cerkvene pristojbine ali štolnina.

Dobi se v tiskarni **iv. Pr. Lampreta v Kranju** in v nekaterih knjigotrnih v Ljubljani (L. Schwentner in Narodna knjigarna), v Gorici (A. Gabršček), v Trstu (Gorenjec) in v Krškem (Umek). Stane samo **30 w**, po pošti 40 vin.

Ustanovljena 1847. 52—16 Ustanovljena 1847

Žovarna pohišstva J. J. Naglas

Turjaški trg št. 7 || LJUBLJANA || Turjaški trg št. 7

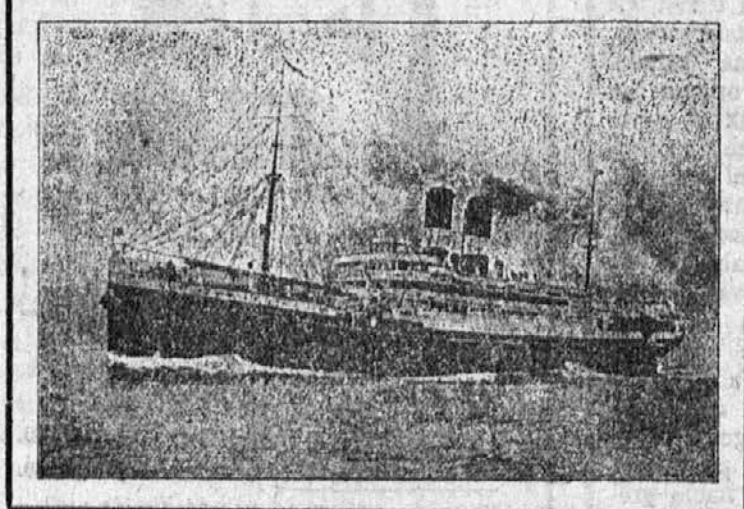
Največja zaloga pohišstva za spalne in jedilne sobe, salone in gosposke sobe. Preproge, zastorji, modroci na zmeti, zimnati modroci, otroški vozički i. t. d. Najnižje cene. Najsolidnejše blago.

Edina

KOLINSKA KAVINA PRIMES

je najokusnejši in edino pristni domači izdelek

Potniki v severno in južno Ameriko

vozijo sedaj le po domači avstrijski progi

Avstro-Amerikana

Trst - Newyork, Buenos Aires - Rio de Janeiro

z najn. večjimi brzoparniki z dvema vrtenicama, električno razsvetljavo, brezžičnim brzojavom, na katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da dobi dovolj domače hrane z vinom, sveži kruh, posteljo, kopelj i. t. d.

Odhod parnikov: V severno Ameriko vsako soboto, v južno Ameriko vsakih 14 dni.

Vsakovrstna pojasnila dajo drage volje brezplačno pri glavni agenturi za Kranjsko, Štajersko in Koroško:

Simon Kmetetz, Ljubljana, Kolodvorska ulica 26.